

АГЕНДА

Обука за граѓански организации

„Влијанието на новите технологии врз остварувањето на дигиталните права”

12.02.2024, Јавна соба, Скопје

ВРЕМЕ	СЕСИЈА
09:00 – 09:30	Регистрација на учесници и пополнување на прашалник
09:30 – 10:30	Дигитални права - разбирање на човековите права во контекст на користење на дигитални услуги и алатки
10:30 – 10:45	Пауза
10:45 – 11:30	Вештачка интелигенција – корисна за технологијата, предизвик за регулаторите
11:30 – 12:30	Студија на случај – вежба (за вовед во следниот дел од содржините)
12:30 – 13:15	Пауза за ручек
13:15 – 14:15	Заштита на личните податоци во развојот и користењето на вештачката интелигенција
14:15 – 15:00	Вежба – примена на стекнатите знаења
15:00 – 15:30	Етички стандарди за развој и користење на вештачка интелигенција
15:30 – 16:00	Евалуација
	ОБУЧУВАЧИ: Елена Стојановска и проф. Игор Камбовски

Забелешка: За време на настанот ќе бидат направени фотографии кои ќе послужат за промоција на проектот и за докажување на одржувањето на настанот пред донаторот на проектот.

Настанот е дел од проектот „Заштита на човековите права во ера на вештачка интелигенција” финансиски поддржан од Американска адвокатска комора – Иницијатива за владеење на правото (ABA ROLI – American Bar Association – Rule of Law Initiative).

Заштита на човековите права во ера на вештачка интелигенција

Влијанието на новите технологии
врз остварувањето на дигиталните права

проф. д-р Игор Камбовски
igor.kambovski@ugd.edu.mk

Дигитални права и човекови права

- Теоријата на природното право

4 постулати:

- Постојат природни (субјективни, лични) права кои можат да се познаваат со разум и рационално да се докажат. Овие права се вечни и универзални.
- Природното право е корпус, збир на правила кои можат да се определат и утврдат со разум и кои совршено ги обезбедуваат сите овие природни права.
- Политичката заедница (државата) постои само за да им гарантира на луѓето остварување на тие природни права.
- Позитивното право е средство со кое државата ја исполнува својата задача и тоа е задолжително само до степен до кој е компатибилен со природното право, а секој поединец (односно неговиот разум) е судија на оваа компатибилност.

Човекови права и слободи во дигиталната околина

- Интернетот како основно човеково право
 - Целта е да обезбеди сите луѓе да имаат еднакви можности и пристап до дигиталниот свет
 - Интернетот се користи како алатка за промовирање на човековата слобода, информации, образование и социјален развој.

Легислативна активност

- Естонија -2000 година
- Финска -2010 година
- Франција, Грција, Костарика...
- Обединетите Нации (ОН) -2012 година, Советот за Човекови права
- ЕУ, ЕП и ЕС – декември 2022 година, Декларација за дигитални права и принципи
- Совет на Европа -2014 година, Водич за човекови права за корисниците на Интернет

Водич за човекови права за корисниците на Интернет

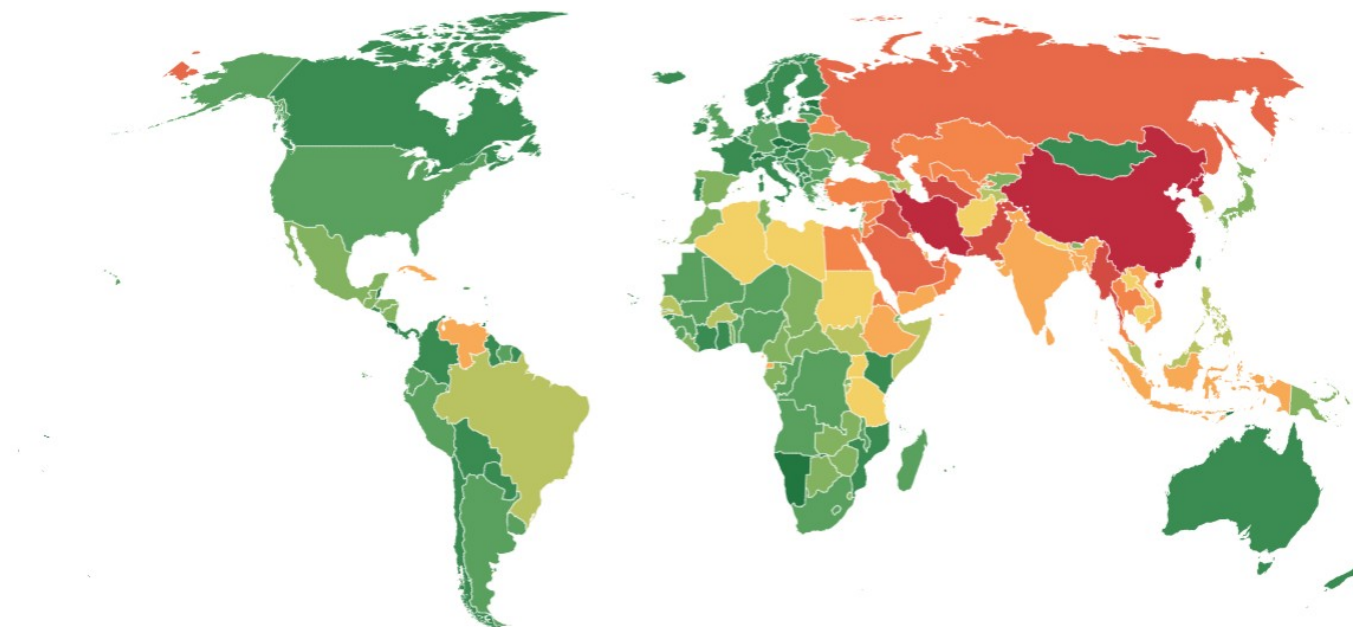
- Пристап до интернет и недискриминација
- Слобода на изразување и информации
- Слобода на собирање, здружување и учество
- Приватност и заштита на личните податоци
- Заштита на деца и млади луѓе

Пристап до Интернет и недискриминација

- Уставно загарантирано право поврзано со слободата на изразување и слободата на примање идеи и информации.
- Законски ограничувања за користење и пристап до Интернет за спречување криминал и заштита на националната безбедност.
- Индивидуални (посебни) ограничувања за користење и пристап до Интернет
 - наркотици, онлајн-коцкање и обложување, насилство и врсничко насилство, говор на омраза, хакирање, порнографија, торенти, одредени или сите социјални мрежи, чет-платформи...

Цензура на Интернет во 2023 година

Which countries are the most censored in the world?

МЕТАМОРФОЗИС

Фондација за интернет и општество

Слобода на изразување и информации

Интернетот овозможи:

- демократизацијата и проширувањето на границите на слободата на изразување, како и слободата на медиумите
- нови можности за создавање и уредување содржини
- проширување на информациите, знаењето и креативноста
- организирање и мобилизирање на различни општествени групи
- иновации и генерирање на економска активност и развој

Правило!

- Секој корисник може слободно да се изразува онлајн и да споделува или да пристапува до информации и мислења, вклучително и оние што можат да навредат или вознемируваат, притоа почитувајќи ја туѓата репутација и приватност.
- Државите имаат должност да го почитуваат и заштитат ова право.

Слобода на собирање, здружување и учество

- секој корисник на Интернет има слобода да користи која било веб-локација, апликација или друга услуга за да оствари контакт, да соработува и да се дружи со своите истомисленици, пријатели, колеги, соработници.
- овозможено и загарантирано е правото на мирен онлајн протест.
- корисникот треба да биде информиран дека може да се соочи со правни последици доколку таквиот протест и онлајн здружување доведе до блокирање, прекин на услугите или оштетување на имотот или загрозување и повреда на правата на други луѓе

Приватност и заштита на личните податоци

- личните податоци треба да се обработуваат само со изречна согласност на корисникот или ако тоа е пропишано со закон.
- обврска и право на секој корисник е да се грижи за своите лични податоци и да врши контрола врз нив.

Заштита на деца и млади луѓе

- Закани:
 - сајбер малтретирање
 - говор на омраза
 - изложеност на графичко насилство или експлицитни содржини
 - ширење лажни информации
 - потенцијална сексуална експлоатација
 - подведување на криминални активности
 - предатори (демнење, педофилија, уцени и закани)
 - зависност од Интернет, онлајн-игри или социјални мрежи

Најчести форми на злоупотреба на децата

- Трговија со луѓе-трафикинг
- Кражба (на податоци)
- Онлајн предатори
- Сугестија
- Дигитално врсничко насилство

БЛАГОДАРАМ ЗА ВАШЕТО
ВНИМАНИЕ

Заштита на човековите права во ера на вештачка а интелигенција

Влијанието на новите технологии
врз остварувањето на дигиталните права

Етички стандарди

- Развој на информатичките и комуникациските технологии, дигитализација и појава на вештачката интелигенција
- „Дехуманизација“ на одредени процеси и активности
- Проблеми и предизвици кај системите за поддршка на одлучувањето

Автоматизирано носење одлуки и повреди на човековите права

- Алгоритамски систем на донесување одлуки
 - може да помага на човекот во процесите на донесување одлуки
 - може самостојно да носи одлуки
- Утврдување на одговорноста за донесените одлуки и спречување на неетички и недостоинствени практики и повреди на човековите права

Етичка употреба на вештачката интелигенција и заштита на човековите права

- Баланс меѓу иновацијата и одговорноста
- Етички кодекси базирани на основните постулати на природното право
- Законски решенија базирани на етичките кодекси

Легислативна активност

- Европски Парламент- 2020 година:
 - Резолуција за етичките аспекти на вештачката интелигенција, роботиката и сродните технологии
 - Резолуција за режимот на граѓанска одговорност за вештачката интелигенција
 - Резолуција за правата на интелектуална сопственост поврзани со развојот на вештачка интелигенција
- UNESCO – 2021 година – Препораки за етика кај вештачката интелигенција

Етички принципи за создавање, примена и употреба на вештачката интелигенција

- Објаснивост и проверливост
- Достоинство
- Забрана за предизвикување штета
- Правичност
- Етичка и општествено одговорна употреба на податоците

Актуелни состојби и активности

- Етички насоки за развој, примена и употреба на доверлива и одговорна вештачка интелигенција – март 2023 година, Реп. Србија – добар пример од соседството за воспоставување на национален превентивен механизам
- Национална Стратегија за вештачка интелигенција во Р. С. Македонија – ФИТР, септември 2021 година. Формирана е експертска работна група за подготовка на Стратегијата

БЛАГОДАРАМ ЗА ВАШЕТО ВНИМАНИЕ